

بررسی شیوه‌های پیشگیری وضعی از وقوع سرقت احشام

تاریخ پذیرش: 1398/07/10

تاریخ دریافت: 1398/04/15

محمدعلی عامری¹، علیرضا حیدرثزاد²، صالح علیزاده³

از صفحه 1 تا 24

چکیده

زمینه و هدف: سرقت احشام جزء جرایمی است که امنیت عمومی را به مخاطره انداخته و به احساس امنیت عمومی، آرامش ذهنی و سلامت افراد آسیب می‌رساند. این پژوهش به منظور بررسی شیوه‌های پیشگیری وضعی از وقوع سرقت احشام در شهرستان بندرگز انجام شده است.

روش‌شناسی: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی-پیمایشی می‌باشد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. جامعه آماری هم اهالی 17 روستا و فرماندهان نیروی انتظامی در شهرستان بندرگز، دامداران، شوراها، کارشناسان جهاد کشاورزی و اتحادیه دامداران می‌باشند، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران محاسبه که 183 نفر می‌باشد. پس از جمع‌آوری اطلاعات داده‌های تحقیق با استفاده از نرم‌افزار SPSS در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی به صورت جداول توزیع فراوانی، ضریب همبستگی استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد، پیشگیری محیطی (متغیر مستقل) و مؤلفه‌های آن بر سرقت احشام تأثیر دارد. بیش از 50 درصد از اعضای جامعه اعتقاد به تأثیر زیاد گویه‌ها (افزایش زحمت، افزایش خطر، کاهش منافع ناشی از جرم، کاهش تحریک و حذف بهانه‌ها) بر پیشگیری از سرقت احشام دارند.

نتیجه‌گیری: نتایج تبیینی نیز گویای این واقعیت است که بین شیوه‌های پیشگیری وضعی و سرقت احشام رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تبیینی نشان می‌دهد که؛ شیوه‌های پیشگیری وضعی 32 درصد از تغییرات مربوط به سرقت احشام را تبیین می‌کند، که نشان‌دهنده نتیجه مثبت و ارزشمند اقدامات کلانتری پیرامون پیشگیری از سرقت احشام با محوریت پیشگیری وضعی بوده است.

واژه‌های کلیدی: پیشگیری، پیشگیری وضعی، سرقت احشام، بندرگز.

1 - دکتری مدیریت پیشگیری از جرم و هیئت علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی (نویسنده مسئول)، رایانامه: m.ali.ameri.h@gmail.com

2 - دکتری جامعه‌شناسی و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی، رایانامه: alirezahaydarnejad@gmail.com

3 - کارشناس ارشد پیشگیری از جرم رایانامه: saleh1398@gmail.com

پیشگیری از جرایم همواره آسان تر و کم‌هزینه‌تر از پیگیری و پی‌جویی جرایم می‌باشد، از زمان‌های گذشته تاکنون جرم یکی از مهم‌ترین مشکلات اجتماعی بشر بوده و شواهد تاریخی نشان می‌دهد که برخورد بشر با جرم از زمان‌های گذشته تا اواخر قرن بیستم بسیار بی‌رحمانه بوده و شدت مجازات‌ها، عدم تناسب جرم با مجازات و وحشیانه بودن اجرای آن از خصوصیات بارز آن بوده است در نگرش کلی می‌توان ادعا کرد که سیاست‌های کیفری بر کنترل و پیشگیری از جرایم حکومت می‌کرده است. اما تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده چند دهه اخیر مؤید آن است که این شیوه‌ها بر پیشگیری از جرایم اثر کمتری داشته و توانایی ریشه کردن جرایم و عوامل تکوین آن را نداشتند (رحمانی‌تبار، 1382:1).

سابقه ادبیات و گفتمان پیشگیری از جرم در حوزه پلیسی و در کشورهای توسعه یافته به سال 1829 و با تشکیل شبکه موسوم به «پلیس متروپلیتن لندن» در کشور انگلستان بر می‌گردد، اما در کشورهایمانند ایران هرچند بسیاری از مأموریت‌ها و اقدامات پلیسی ماهیت پیشگیرانه داشته و دارد، در ادبیات گفتاری و نوشتاری آن پیشگیری از جرم موضوعی جدید است که سابقه آن در دو دهه اخیر خلاصه می‌شود (سلیمی، 1396:15). در گذشته این تفکر وجود داشت که با شدت عمل و مجازات‌های سنگین می‌توان از گسترش جرم جلوگیری کرد، لیکن مطالعات دهه‌های اخیر و اطلاعات گردآوری شده از سراسر جهان، ناکامی سیستم عدالت کیفری را در حل مشکل جرم و مهار جرایم و بی‌نظمی نمایان می‌سازد. لذا تدابیری در طول زمان برای برخورد با جرم و ناهنجاری اتخاذ شده است. بر این اساس دیگر بار دانشمندان توجه خود را به پیشگیری از جرم معطوف داشتند. زیرا پیشگیری بسیار آسان تر و کم‌هزینه‌تر از اصلاح یا درمان و مجازات است. امروزه در اکثر کشورهای جهان، جرم سرقت به دلیل گوناگونی آن، به انواع مختلفی که هر یک دارای شرایط خاص و مجازات مخصوص به خود است، تقسیم‌بندی شده است. از این میان می‌توان از سرقت ساده، سرقت مقرون به آزار یا تهدید، سرقت در شب، سرقت از منازل مسکونی و سرقت احشام نام برد (میرمحمد صادقی، 1382:197).

شغل اصلی مردم شهرستان بندر گز کشاورزی و دامداری است و اکثریت مردم از این طریق امرار معاش می‌نمایند. دامداری در این شهرستان به روش سنتی بوده و در حال حاضر بیش از سیصد هزار رأس دام در این منطقه نگهداری می‌شود. از گذشته‌های دور موضوع سرقت احشام یکی از مسایل و چالش‌های اساسی دامداران این منطقه به حساب می‌آید. متأسفانه از سال 1397 به بعد وقوع سرقت احشام در این منطقه سیر صعودی داشته است به طوری که دامداران و روستاییان در زمینه پرورش و نگهداری دام در روستاها احساس ناامنی می‌کنند. با استناد به آمارهای موجود مرکز فرماندهی و کنترل شهرستان، طی سال‌های 93، 94، 95 به ترتیب 261، 278، 252 فقره سرقت در این شهرستان و روستاهای اطراف مربوط به سرقت احشام بوده است که نشانگر آن است که در سال 95 وقوع سرقت احشام 22 درصد کل سرقت‌های سطح حوزه استحفاظی را به خود اختصاص داده و علاوه بر آن به میزان 0/30 نسبت به سال گذشته وقوع سرقت احشام افزایش یافته است. این پدیده باعث ایجاد رعب و وحشت در بین روستاییان گردیده و مردم منطقه از شرایط موجود ناراضی هستند. در سال‌های گذشته روند رو به افزایش سرقت احشام خسارت‌های زیادی به امرار معاش ساکنین منطقه وارد نموده به گونه‌ای که دیگر اشتیاقی به ادامه فعالیت در این امر ندارند. از سوی دیگر، مشکل افزایش وقوع سرقت احشام باعث بدبینی عمومی نسبت به عملکرد نیروی انتظامی شده است. متأسفانه علیرغم تلاش گسترده مأموران انتظامی در انجام مأموریت‌های محوله و اعمال اقدامات پیشگیرانه، توفیقات اندکی حاصل گردیده است. بدون شک تأمین حداکثری امنیت جامعه بدون مشارکت و همراهی سایر سازمان‌ها و آحاد مردم، خیالی باطل است (بارانی، 1393: 193). حیات نظام اجتماعی بدون مشارکت اجتماعی در تأمین آرامش، آسایش و توسعه کشور بی‌مفهوم است. با توجه به این که از یک سو حیات و تعالی نظام اجتماعی جامعه وابسته به پیشگیری وضعی است و بهبود شرایط زیست اجتماعی در تمامی زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بدون پیشگیری میسر نمی‌شود و از سوی دیگر، روند رو به افزایش سرقت احشام تهدیدی اساسی نسبت به شرایط اقتصادی و معیشت روستاییان این منطقه ایجاد می‌نماید (جدی پیلهور، 1391: 42). بنابراین، آنچه که در این راستا؛ نیروی انتظامی می‌تواند به عنوان یک اقدام معمول و ضروری انجام دهد تلاش برای افزایش پیشگیری وضعی از

وقوع سرقت احشام است. این موضوع محقق را بر آن داشته تا با بررسی شیوه‌های پیشگیری وضعی از وقوع سرقت احشام در شهرستان بندر گز را مورد بررسی قرار دهند. در بند 8 از ماده 4 قانون نیروی انتظامی مصوب 27 تیرماه 1369، یکی از وظایف نیروی انتظامی پیشگیری از وقوع جرم است و انتظار عمومی آن است که پلیس زمینه‌های وقوع جرم را شناسایی، پیش‌بینی و در جهت پیشگیری از وقوع آن اهتمام ورزد (بارانی، 1393: 191). نظر به تبعات منفی سرقت احشام به ویژه تحمیل خسارت مادی سنگین به اقتصاد خانوارهای روستایی و به خطر افتادن وضعیت معیشتی دامداران و نیز افزایش نارضایتی عمومی نسبت به وضعیت امنیت اقتصادی-اجتماعی ساکنان این مناطق، ضرورت دارد جهت جلوگیری از به مخاطره افتادن امنیت اقتصادی و جلوگیری از ایجاد ضرر و زیان به دامداران و روستاییان که از طبقات زحمتکش جامعه هستند، با اتخاذ تدابیر مناسب نسبت به پیشگیری وضعی از وقوع جرم سرقت احشام اقدام نمود. بنابراین، انجام چنین تحقیقی با هدف بهره‌گیری از جمیع روش‌های پیشگیرانه وضعی جهت تأمین امنیت منطقه، ضروری است. بنابراین با توجه به افزایش وقوعات سرقت احشام از سال 93 تاکنون در سطح حوزه استحفاظی شهرستان بندرگز بوده و بالغ بر 2680000000 ریال ارزش احشام به سرقت رفته می‌باشد که پیرو آن میزان نارضایتی اهالی را دربرداشته است. بنابراین مسئله اصلی این پژوهش عبارتست از: شیوه‌های پیشگیری وضعی از سرقت‌های احشام حوزه بندرگز کدام است؟

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

سرقت: سرقت از جمله جرایم مهم و شایعی است که از مصادیق بارز ناامنی است به گونه‌ای که علاوه بر امنیت عمومی، امنیت اجتماعی و اقتصادی شهروندان را نیز تهدید می‌کند (نجفی‌توانا و همکاران، 1392: 105). از آنجایی که پدیده سرقت نه تنها به نظام مالی افراد مال باخته، بلکه به اقتصاد جامعه نیز لطماتی جبران‌ناپذیری وارد خواهد ساخت، لذا پیشگیری از وقوع و همچنین رسیدگی و کشف آن در حیطه مسئولیت و وظایف عمومی ناجا و عوامل پاسگاه، کلانتری و مأموران آگاهی می‌باشد. ارکان اصلی جرم سرقت در قوانین ایران عبارتند از؛ ربودن، مال، تعلق به غیر، به طور پنهانی.

پیشگیری: پیشگیری یک مفهوم کلی است و به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که برای جلوگیری از فعل و انفعالات زیان‌آور محتمل بر فرد و گروه به عمل می‌آید مانند جلوگیری از حوادث کار، جلوگیری از بزهکاری جوانان و پیشگیری از تصادفات در جاده‌ها و غیره (گل محمدی خامنه، 1384: 5).

پیشگیری از جرم: پیشگیری از جرم به مجموعه اقداماتی اطلاق می‌شود که هدف آن جلوگیری از ارتکاب جرم و کاهش دامنه و ابعاد کمی و کیفی آن به منظور تأمین امنیت و سلامت جامعه و شهروندان است. جانسون¹، پیشگیری اصلاحی را که در پی نشان دادن عوامل جرم است و پیشگیری تنبیهی که به دنبال منحرف کردن مجرمین از طریق سیستم قضایی است را از هم تفکیک می‌کند. از نظر فوستر² مفهوم پیشگیری دارای دو بُعد قربانی محور و مجرم محور است. این تقسیم‌بندی نشان‌دهنده اختلاف میان رویکردها در پیشگیری و مواجهه با جرم است که اختلافات را بر حسب مداخله، تفکیک‌ها (اصلاحی یا بازدارنده) مرحله رشد (واکنشی یا موثر)، سایت‌ها و قربانیان یا مجرمین منعکس می‌کند. در هر حال، مفهوم پیشگیری از جرم با وجود جرم و کجروی در جوامع انسانی معنا و موضوعیت پیدا می‌کند. دانشمندان حوزه‌های علوم اجتماعی و جرم‌شناسی، پیشگیری از جرم را به انواع مختلفی تقسیم کرده‌اند ولی با وجود اختلاف نظرها در تقسیم‌بندی، پیشگیری از جرم به کیفری و غیرکیفری اتفاق نظر دارند (گل محمدی خامنه، 1384: 71).

در مثلث تکوین جرم یک رأس آن شخص بزهکار، رأس دوم بزه‌دیده و رأس سوم موقعیت یا وضعیت است. ارائه‌دهندگان نظریه پیشگیری وضعی یا پیشگیری موقعیت‌مدار معتقدند که هدف پیشگیری اجتماعی از بین بردن عوامل خطر جرم (افراد را مستعد بزهکاری یا بزه‌دیدگی می‌کند) است. اما در عمل اولاً هیچ‌گاه نمی‌توان به حالتی رسید که تمام اقدامات پیشگیرانه اجتماعی به نتیجه برسد و دیگر هیچ بزهکار یا بزه‌دیده جدیدی به سطح جامعه اضافه نشود و ثانیاً روی همه بزهکاران موجود فعلی هم نمی‌توان به طور کامل اقدامات اصلاحی انجام داد. پس پیشگیری وضعی با حمایت از آماج‌های جرم و بزه‌دیدگان بالقوه و اعمال تدابیر فنی درصدد جلوگیری از بزه‌دیدگی

1- Johanson

2- Forrestre

افراد (آماج) در برابر بزهکاران است، که نتیجه آن به طور غیرمستقیم کاهش بزهکاری خواهد بود. پیشگیری وضعی ریشه در بزه‌دیده‌شناسی دارد. در بزه‌دیده‌شناسی نقش بزه‌دیده در وقوع جرم مورد مطالعه قرار می‌گیرد. ژرژ پیکا پیشگیری وضعی را این گونه توصیف می‌کند «پیشگیری وضعی عبارت است از اقدام به محدود کردن فرصت‌های ارتکاب جرم یا مشکل‌تر کردن تحقق این فرصت‌ها برای مجرمان بالقوه» (گل‌محمدی خامنه، 1384: 10). فنون پیشگیری وضعی در سال 1993 توسط رونالد کلارک در سه دسته ارائه شد، که شامل 12 فن برای پیشگیری از انواع جرایم خیابانی و غارتگری بود؛ به عبارت دیگر هریک از این سه گروه نیز خود به چهار فن تقسیم می‌شد:

دسته اول، افزایش تلاش برای جلوگیری از ارتکاب جرم که شامل چهار تکنیک است: سخت کردن آماج جرم، کنترل دسترسی به آماج جرم، منحرف کردن بزهکاران از آماج‌های جرم، کنترل وسایل تسهیل‌کننده جرم. دسته دوم، تدابیر افزایش خطرهای جرم که خود چهار تکنیک زیر را در بر می‌گیرد: کنترل ورودی‌ها و خروجی‌ها، نظارت رسمی، نظارت به وسیله کارکنان و بالاخره نظارت طبیعی. هدف دسته سوم، کاهش منافع قابل پیش‌بینی حاصل از جرم با از دسترس خارج کردن آماج جرم، مشخص کردن اموال، کاهش وسوسه و نهایتاً از بین بردن منافع است. کلارک و هومل دوازده تکنیک اولیه را اصلاح کردند و با اضافه کردن دسته آن‌ها را به 16 تکنیک افزایش دادند. این امر «از بین بردن بهانه‌ها» دیگری تحت عنوان موجب شد که تدابیر وضعی به جرایم دیگری مانند فرار از مالیات، تخلفات ترافیکی، آزار جنسی و سرقت اموال محل کار توسط کارکنان نیز، تعمیم پیدا کند. در پاسخ به انتقاد ورتلی از پیشگیری وضعی از جرم، کورنیش و کلارک تکنیک‌ها را با اضافه کردن دسته پنجمی تحت عنوان «کاهش تحریک‌ها» به 25 تکنیک افزایش داده و برخی اصلاحات دیگر را در دسته‌بندی تکنیک‌ها اعمال کردند (محمدنسل، 1386: 47).

پیشگیری وضعی در بزه‌دیده‌شناسی (که نقش بزه‌دیده را در وقوع جرم مطالعه می‌کند) ریشه دارد. بنابراین برای جلوگیری از بزه‌دیده شدن افراد جامعه، از روش‌های پیشگیری وضعی استفاده می‌کنند. مجرمان با بهره‌برداری از فرصت‌ها و شرایطی که در رفتار قربانیان جرم خلل ایجاد می‌کند، به اندیشه ارتکاب جرم می‌افتند. یعنی مجرم فردی حساب‌گر است که از طریق شیوه‌های فنی تا حدودی می‌توان از عمل وی

جلوگیری کرد. از نظر هنری کلارک پیشگیری وضعی بر رویکرد پیشگیرانه‌ای اشاره دارد که به جای بهبود جامعه یا سازمان‌های آن، بر کاهش موقعیت جرم مبتنی است. این نوع پیشگیری شامل آن دسته از اقدامات کاهنده موقعیتی - وضعی می‌شود که اولاً، به اشکال خاص جرم توجه دارد؛ ثانیاً، شامل مدیریت طراحی یا دستکاری محیط به شکل خاص و دائم می‌شود؛ ثالثاً، با دو تکنیک راهبر (تحکیم هدف و نظارت) خطر ارتکاب جرم را افزایش می‌دهد (گل محمدی خامنه، 1385: 31).

این تحقیق بر اساس نظریه کلارک و هومل و فرضیات موجود و مدل نظری ارائه شده (که بر اساس پیشگیری وضعی و تکنیک‌های مربوط طراحی شده است) با رویکرد شیوه‌های پیشگیری وضعی یعنی افزایش تلاش برای ارتکاب جرم سرقت احشام، افزایش خطرات و کاهش منافع، کاهش تحریک برای ارتکاب جرم و حذف بهانه‌های سرقت احشام بندر گز طراحی شده است. بر این اساس پس از تحقیقات لازم جهت پیشگیری از سرقت احشام شهرستان بندر گز راهکارهای مهمی به اثبات رسیده است که نتایج آن به کل کشور نیز قابل تعمیم است.

شیوه برای پیشگیری وضعی از جرم	
1. سخت‌تر نمودن آماج جرم	افزایش زحمت (ارتکاب جرم)
2. کنترل دسترسی به آماج جرم	
3. غربال‌های خروجی	
4. منحرف کردن بزه‌کاران از آماج جرم	
5. کنترل وسایل تسهیل‌کننده جرم	
6. توسعه محافظت	افزایش خطر (ارتکاب جرم)
7. کمک به نظارت طبیعی	
8. کاهش گمنامی	
9. استفاده از مدیران محلی در پیشگیری	
10. تقویت نظارت رسمی	
11. آماج‌ها را مخفی کنید.	کاهش مزایای حاصل از جرم
12. آماج‌ها را به دور از دسترس بگذارید.	
13. مشخص کردن اموال	
14. برهم زدن بازارهای غیرقانونی	
15. از بین بردن سود	
16. ناکامی‌ها و فشارها را کاهش دهید.	کاهش تحریک
17. از بحث و مشاجره خودداری کنید.	

شیوه برای پیشگیری وضعی از جرم	
18.	کاهش تحریک هیجانی
19.	خنثی کردن فشار روانی
20.	نهی از تقلید
21.	وضع قواعد
22.	راهنمایی قبلی
23.	تحریک وجدان
24.	کمک به هماهنگی
25.	مواد مخدر و مشروبات الکلی را کنترل کنید.

شکل 1- تکنیک‌های پیشگیری وضعی به نقل از کلارک

جوان جعفری و همکاران (1397) در پژوهشی با موضوع «ارزیابی پروژه مسکن مهر شهرستان بجنورد از منظر نظریه پیشگیری از جرم با طراحی محیطی» به این نتیجه رسیده‌اند که رعایت اصول سپتد در ساخت مسکن مهر بر پیشگیری از جرایم و سرقت مؤثر می‌باشد. مرصوصی و همکاران (1396) در پژوهشی با عنوان «نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرایم شهری (مورد مطالعه بخش مرکزی شهر اصفهان)» به این نتیجه رسیده‌اند که با توجه به اصول و شاخص‌های طراحی بهینه محیط و مساعدت شهرداری می‌تواند در کاهش وقوع جرایم سرقت نقش بسزایی ایفا کند. میرجمشیدیان و همکاران (1395) در پژوهشی با موضوع «پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی» به این نتیجه رسیده‌اند که: نحوه طراحی محیطی و مشارکت دادن مردم در مسئله پیشگیری از جرم می‌تواند در پیشگیری از جرم، نقش مهمی بازی کند. سبحانی (1394) در پژوهش خود با عنوان «پیشگیری وضعی از سرقت تجهیزات انتقال نیرو (مورد مطالعه غرب استان اصفهان سال 91-92)» به این نتیجه رسید که استفاده از تکنیک‌های 5گانه پیشگیری وضعی شامل کاهش آماج جرم، افزایش تلاش و زحمت، افزایش خطر ارتکاب جرم، کاهش منافع ناشی از جرم، کاهش تحریک سرقت و حذف بهانه سرقت در پیشگیری از سرقت تجهیزات انتقال نیرو کارآمد و مؤثر است. قنبرپور (1390) در پژوهش خود با عنوان «بررسی راهکارهای اثربخش پیشگیری وضعی از سرقت منزل در شهر کرج» به این نتیجه رسید که راهکارهای پیشگیری وضعی شامل کاهش آماج جرم، افزایش تلاش و زحمت، افزایش خطر ارتکاب جرم، کاهش منافع ناشی از جرم، کاهش تحریک سرقت و حذف بهانه سرقت در پیشگیری از سرقت مؤثر است.

در پژوهش دیاس¹ و همکاران (2016) در برزیل، نقش آرایش فضایی در ایجاد رفتارهای خاص استفاده‌کنندگان بررسی شد. نتایج پژوهش آنها نشان می‌دهد عوامل اجتماعی و فضایی با توجه به اثری که بر اجزای محیطی و شناخت فضایی محیط‌های باز شهری دارند، بر کمبود امنیت و افزایش جرم تأثیر می‌گذارند. تای هون‌ها و همکاران (2015)، در پژوهشی به مقایسه فضاهای قابل دفاع در مسکن‌های متناسب با رویکرد سپتد و مسکن‌های بدون رعایت اصول رویکرد سپتد پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند که رعایت اصول سپتد نقش مهمی در کاهش جرایم در این شهر (رعایت اصول این رویکرد) داشته است. اسکوگان² و دیگران (2014) پژوهشی تحت عنوان «بررسی نقش مشارکت شهروندان در برنامه‌های مراقبت پلیس همگانی در شیکاگو» انجام دادند. داده‌های مورد نیاز این مطالعه از یک ارزیابی در دست اقدام مربوط به پذیرش و استقبال مراقبت پلیسی جمع‌آوری شده است. هسته اصلی این تحقیق بر شکل‌گیری و گسترش مشارکت مردم با پلیس که بر شناسایی و حل مسایل در سطح شهر تمرکز دارد، متکی است. نتیجه این تحقیق نشان می‌دهد: پلیس و شهروندان جامعه باید شیوه‌های جدیدی را به منظور همکاری با یکدیگر شکل دهد. این شیوه‌های نوین باید در فضایی مطرح شوند که هم پلیس و هم مردم بتوانند به طور مشترک مسائل را شناسایی کنند، راه‌حل‌ها را پیشنهاد نمایند و تغییرات لازم را به انجام برسانند. گراهام و هانسن³ (2016) در پژوهشی تحت عنوان «پیشگیری در جهت کاهش جرایم» به این نتیجه رسیدند که پیشگیری در جهت کاهش جرایم می‌بایست به دو صورت جامعه‌مدار و رشدمدار صورت پذیرد و همچنین عنوان کردند که ارائه آموزش‌های همگانی که جزیی از پیشگیری‌های جامعه‌مدار به شمار می‌آید، نقش اساسی را در کنترل جرایم بر عهده دارد (یاوری، 1394: 19). دونگ ووک سوهن⁴ (2016) در پژوهشی با عنوان «جرایم مسکونی و محیط ساخته شده محله؛ بررسی اثربخشی پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (سپتد)» به بررسی رابطه جرم و جنایت در مجتمع‌های مسکونی و محیط ساخته شده محله (کالبدی محله) پرداخته و به این نتیجه رسیده است که با بررسی تکنیک‌های مختلف طراحی محیطی جرم ستیز و تأکید بیشتر بر افزایش کیفیت

1- Dias

2- Skogan

3- Geraham&Hansen

4- Sohon

زندگی در محله و افزایش چشمان ناظر در خیابان بوده است. از مجموع نتایج تحقیقات و پژوهش‌های انجام گرفته در پیشینه فوق‌الذکر بر نقش پیشگیری از وقوع جرایم بر سرقت‌ها، حاکی از نقش مستقیم و مثبت عوامل پیشگیری بر کاهش میزان وقوع جرایم می‌باشد.

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به مطالعات انجام شده در حوزه پیشگیری وضعی و سرقت احشام و با تکیه بر مدل کلارک و هومل که در این پژوهش به توضیح آن پرداختیم، مدل مفهومی پژوهش که دارای مؤلفه‌های افزایش تلاش و زحمت، افزایش خطرهای قابل پیش‌بینی جرم، کاهش منافع ناشی از جرم، کاهش تحریک سارقین و حذف بهانه‌های سرقت به صورت زیر ترسیم می‌گردد:

شکل 2- مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق از شهرستان بندرگز و به تعداد 350 نفر که شامل: تعداد 40 نفر از کارشناسان کلانتری و آگاهی و نیز ستاد انتظامی شهرستان بندرگز، 300 نفر از دامداران سطح حوزه استحفاظی شهرستان بندرگز و 10 نفر از کارشناسان جهاد کشاورزی و اتحادیه این شهرستان می‌باشد. برای انتخاب حجم نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای به روش رتبه‌بندی مناطق روستایی استفاده

گردیده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران 183 نفر می‌باشد. برای کسب اعتبار صوری، پرسشنامه در اختیار تعدادی از صاحب‌نظران قرار گرفت و پس از اخذ دیدگاه متخصصان، اعتبار پرسشنامه حاصل گردید و برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی پیشگیری وضعی 0/77 و سرقت احشام 0/85 می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

بر اساس نتایج توصیفی متغیرهای جمعیتی (جدول شماره 1)، از مجموع 40 نفر از کارشناسان انتظامی، 35 درصد (14 نفر) افسر ارشد، 37/5 درصد (15 نفر) افسر جزء و 27/5 درصد (11 نفر) درجه‌دار بودند. 30 درصد (12 نفر) کارشناسی ارشد، 40 درصد (16 نفر) کارشناسی، 20 درصد (8 نفر) کاردانی و 10 درصد (4 نفر) دارای تحصیلات دیپلم بوده‌اند. 17/5 درصد (7 نفر) دارای سوابق خدمتی 1 الی 10 سال، 40 درصد (18 نفر) 11 الی 20 سال و 42/5 درصد (15 نفر) 21 الی 30 سال بوده‌اند. همچنین بر اساس نتایج توصیفی متغیرهای جمعیتی (جدول شماره 2)، از مجموع 300 نفر از جمعیت دامداران، 40 درصد (120 نفر) مجرد و 60 درصد (180 نفر) متأهل بوده‌اند. به لحاظ میزان تحصیلات 6/6 درصد (20 نفر) دارای مدرک کارشناسی، 10/6 درصد کاردانی، 29/6 درصد (89 نفر) دیپلم، 22/3 درصد (67 نفر) زیر دیپلم، 16/3 درصد (49 نفر) پنجم ابتدایی و 15 درصد (45 نفر) بیسواد بوده‌اند. 15 درصد (45 نفر) در رده سنی 20 تا 30 سال، 38/6 درصد (116 نفر) در رده سنی 31 تا 40 سال، 24/3 درصد (73 نفر) در رده سنی 41 تا 50 سال، 14/6 درصد (44 نفر) در رده سنی 51 تا 60 سال و 6 درصد (18 نفر) در رده سنی 61 تا 70 سال بوده‌اند.

جدول 1- مشخصات جمعیت شناختی کارکنان انتظامی

درصد	فراوانی	متغیر	
0/35	14	افسر ارشد	درجه /رتبه
37/5	15	افسر جزء	
27/5	11	درجه دار	
0/30	12	کارشناسی ارشد	تحصیلات
0/40	16	کارشناسی	
0/20	8	کاردانی	
0/10	4	دیپلم	
17/5	7	11الی 10سال	سوابق خدمتی
0/40	18	11الی 20سال	
42/5	15	21الی 30سال	

جدول 2- مشخصات جمعیت شناختی دامداران

درصد	فراوانی	متغیر	
0/40	120	مجرد	وضعیت تأهل
0/60	180	متأهل	
6/6	20	کارشناسی	میزان تحصیلات
10/6	32	کاردانی	
29/6	89	دیپلم	
22/3	67	زیر دیپلم	
16/3	49	پنجم ابتدایی	
14/3	43	بیسواد	
0/15	45	20-30سال	سن
38/6	116	31-40 سال	
24/3	73	50سال	
14/6	44	51-60سال	
0/06	18	61-70سال	
1/3	4	بدون جواب	

جدول 3- مشخصه های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	1	2	3	4	5
شیوه‌های پیشگیری وضعی	--				
افزایش زحمت	0/026	--			
افزایش خطر	0/256*	-0/336**	--		
کاهش منافع ناشی از جرم	0/199	0/516**	0/326**	--	
کاهش تحریک	0/228*	0/039	0/055	0/178	--
حذف بهانه‌ها	0/091	-0/035	0/240*	0/044	0/240*

+P<0/05 +P<0/01 N=183

یافته‌های استنباطی

فرضیه 1: بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول 4- آزمون همبستگی پیرسون بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام

افزایش تلاش و زحمت		کاهش سرقت	
ضریب همبستگی پیرسون	1	ضریب همبستگی پیرسون	1
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/179	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/179
تعداد	183	تعداد	183
ضریب همبستگی پیرسون	1	ضریب همبستگی پیرسون	1
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/015	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/179
تعداد	183	تعداد	183

برای آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی استفاده شده است این آزمون در فاصله اطمینان 0/99 سنجش شده است. sig سطح معنی‌داری برابر 0/015 که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H1 ابطال و فرضیه H0 تأیید می‌شود بنابراین بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد.

فرضیه 2: بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول 5- آزمون همبستگی پیرسون بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام

کاهش سرقت		افزایش خطر	
1		ضریب همبستگی پیرسون	
0/141	0/109	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	افزایش خطر
183	183	تعداد	
1		ضریب همبستگی پیرسون	
0/109	0/141	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	کاهش سرقت
183	183	تعداد	

برای آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی استفاده شده است این آزمون در فاصله اطمینان 0/99 سنجش شده است. sig سطح معنی‌داری برابر 0/141 که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام نمی‌باشد. با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H0 رد و فرضیه H1 تأیید می‌شود بنابراین بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود ندارد.

فرضیه 3: بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول 6- آزمون همبستگی پیرسون بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام

کاهش سرقت		کاهش منافع	
1		ضریب همبستگی پیرسون	
0/000	0/381	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	کاهش منافع
183	183	تعداد	
1		ضریب همبستگی پیرسون	
0/381	0/000	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	کاهش سرقت
183	183	تعداد	

برای آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی استفاده شده است این آزمون در فاصله اطمینان 0/99 سنجش شده است. sig سطح معنی‌داری برابر 0/000 (صفر) که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام وجود دارد.

احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H1 ابطال و فرضیه H0 تأیید می‌شود بنابراین بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد.

فرضیه 4: بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول 7- آزمون همبستگی پیرسون بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام

عوامل تحریک‌کننده		کاهش سرقت	
ضریب همبستگی پیرسون	1		
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/322	0/000	عوامل تحریک‌کننده
تعداد	183	183	
ضریب همبستگی پیرسون	1		
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/000	0/322	کاهش سرقت
تعداد	183	183	

برای آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی استفاده شده است این آزمون در فاصله اطمینان 0/99 سنجش شده است. sig سطح معنی‌داری برابر 0/000 (صفر) که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H1 ابطال و فرضیه H0 تأیید می‌شود بنابراین بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد.

فرضیه 5: بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت های احشام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول 8- آزمون همبستگی پیرسون بین کاهش معاذیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت های احشام

مقادیر ارتکاب جرم		کاهش سرقت	
ضریب همبستگی پیرسون	1	ضریب همبستگی پیرسون	1
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/371	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/000
تعداد	183	تعداد	183
ضریب همبستگی پیرسون		کاهش سرقت	
ضریب همبستگی پیرسون	1	ضریب همبستگی پیرسون	1
سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/000	سطح معنادار در آزمون دو دامنه	0/371
تعداد	183	تعداد	183

برای آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی استفاده شده است این آزمون در فاصله اطمینان 0/99 سنجش شده است. sig سطح معنی داری برابر 0/000 (صفر) که نشان دهنده رابطه معنی داری بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت های احشام می باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می باشد که نشان دهنده رابطه بین متغیرهاست در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H1 ابطال و فرضیه H0 تأیید می شود بنابراین بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت های احشام رابطه معنادار وجود دارد.

همان طور که در جدول آنالیز واریانس مشاهده می شود مقدار آماره f و مقدار p مربوطه معناداری کل مدل رگرسیون را تأیید می کند (مقدار p از 0/05 کوچکتر است)، همچنین مقادیر ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده به ترتیب برابر با 0/032 و 0/027 می باشد که نشان دهنده درصدی از تغییرات متغیر پاسخ است که به وسیله متغیرهای مفروض تبیین می شود.

جدول 9- آنالیز واریانس

ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره f	سطح معنی داری مدل
0/027	0/032	6/007	0/015

جدول 10- برآورد ضرایب رگرسیون مدلی

ضرایب رگرسیونی	مقدار Bi	آماره آزمون t	مقدار p	Std. Error
B0	1/320	7/889	0/000	0/167
B1	1/192	2/451	0/015	0/078

بحث و نتیجه‌گیری

در بخش اول نتایجی که از بازدیدهای میدانی محقق در بین دامداری‌های سطح مطالعه و نیز جمع‌بندی پرسشنامه توسط 157 نفر از دامداران تکمیل شد، تعداد 0/82 از دامداری‌ها خارج از حیطه منازل دامداران می‌باشد. تعداد 0/89 از دامداری‌ها در داخل زمین‌های کشاورزی قرار دارد که خود یکی از تهدیدهای سرقت احشام در سطح حوزه می‌باشد. تعداد 0/77 از دامداری‌ها دارای نگهبان شبانه‌روزی و مابقی دامداری‌ها (0/23) فاقد نگهبان شبانه‌روزی می‌باشد که یکی از عوامل مهم و اساسی در وقوع سرقت‌های احشام می‌باشد. مضافاً بر این‌که خود نگهبانان شبانه‌روزی دامداری‌ها که اغلب خود دامدار و یا فرزند وی می‌باشد در طول شب و روز چندین بار دامداری را به قصد انجام امورات شخصی برای چند ساعت ترک می‌نمایند. تعداد 0/57 از دامداری‌ها فاقد برق و روشنایی می‌باشند، باتوجه به نتیجه علمی و عملی این که روشنایی محل در پیشگیری از وقوع جرایم نقش بسزایی دارد جهت این امر مهم، با توجه به اینکه اغلب دامداری‌ها داخل زمین‌های کشاورزی واقع شده‌اند مستلزم هزینه زیاد از سوی دامداران می‌باشد که برای آنان مقرون به صرفه نمی‌باشد. تعداد 0/84 از دامداری‌ها از تجهیزات دوربین‌های مداربسته بهره‌ای نمی‌گیرند با پیگیری‌های به‌عمل آمده از سوی کلانتری و هشدارهای لازمه در این خصوص 0/16 اقدام به تجهیز دوربین مداربسته در دامداری خود نمودند که خود زمینه‌ساز پیشگیری از سرقت را فراهم ساخته و ترغیب بیشتر دامداران به این موضوع باید مدنظر قرار گیرد. تعداد 0/44 از دامداری‌های سطح حوزه استحقاقی از دسترسی عوامل گشتی جهت پوشش انتظامی و انجام گشت‌زنی با توجه به این‌که داخل زمین‌های کشاورزی قرار دارند خارج می‌باشند. بعد از جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها هر یک از فرضیات تحقیق به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر به دست آمد.

در خصوص فرضیه اول: بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش وقوع سرقت احشام رابطه وجود دارد. سطح معنی‌داری برابر 0/015 که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. بنابراین بین افزایش تلاش و زحمت برای ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد. نتایج این آزمون با تحقیقات سبحانی (1394)،

قنبرپور (1390) و دیاس و همکاران (2016) هم‌خوانی دارد. در خصوص فرضیه دوم: بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش وقوع سرقت احشام رابطه وجود دارد. سطح معنی‌داری برابر $0/141$ که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام نمی‌باشد. با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تأیید می‌شود. بین افزایش خطر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود ندارد. بنابراین در خصوص فرضیه سوم: بین کاهش منافع مورد انتظار و کاهش وقوع سرقت احشام رابطه وجود دارد. سطح معنی‌داری برابر $0/000$ (صفر) که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H_1 ابطال و فرضیه H_0 تأیید می‌شود. بنابراین نتایج این آزمون با یافته‌های میرجمشیدیان و همکاران (1395)، مرصوصی و همکاران (1396) و تای‌هون‌ها و همکاران (2015) هم‌خوانی دارد. بین کاهش منافع ناشی از جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد. در خصوص فرضیه چهارم: بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش وقوع سرقت احشام رابطه وجود دارد. سطح معنی‌داری برابر $0/000$ که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست، در نتیجه با توجه به اطلاعات جدول فرضیه H_1 ابطال و فرضیه H_0 تأیید می‌شود. بنابراین بین کاهش عوامل تحریک‌کننده و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد. بنابراین نتایج این آزمون با یافته‌های گراهام و هانسن (2016) و همکاران (1395)، سبحانی (1394)، (1396) و دونگ ووک سوهن¹ (2016) هم‌خوانی دارد. در خصوص فرضیه پنجم: بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش وقوع سرقت احشام رابطه وجود دارد. سطح معنی‌داری برابر $0/000$ (صفر) که نشان‌دهنده رابطه معنی‌داری بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام می‌باشد. همچنین میزان همبستگی پیرسون برابر با 1 می‌باشد که نشان‌دهنده رابطه بین متغیرهاست. در نتیجه با توجه به

اطلاعات جدول فرضیه H1 ابطال و فرضیه H0 تأیید می‌شود. بنابراین بین کاهش مقادیر ارتکاب جرم و کاهش سرقت‌های احشام رابطه معنادار وجود دارد.

با بررسی به عمل آمده ارزش ریالی احشام به سرقت رفته در سال 1396 به میزان تقریبی 91 میلیون تومان بوده است که نسبت به مدت مشابه سال 1395 که به میزان 268 میلیون تومان بوده است که نشان‌دهنده نتیجه مثبت و ارزشمند اقدامات کلانتری پیرامون پیشگیری از سرقت احشام با محوریت پیشگیری وضعی بوده است. یعنی کاهش 55 درصدی سرقت احشام در سال 96 نسبت به مدت مشابه سال 95 (25 فقره نسبت به 55 فقره).

پیشنهادها

- فرماندهان و مدیران نسبت به برگزاری جلسات برای روستاییان و با جامعه هدف دامداران و ابلاغ شیوه‌ها کوشا باشند و شگردهای سارقین احشام و راهکارهای مناسب برای پیشگیری از سرقت را اطلاع‌رسانی نمایند؛
- فرماندهان نسبت به برگزاری جلسات برای روستاییان و با جامعه هدف دامداران و ارائه مستندات نقاط ضعف دامداری‌های سطح حوزه و ابلاغ رفع معایب فیزیکی دامداری‌ها (تجهیز دامداری به دوربین مداربسته - رفع معایب فیزیکی همچون دیوار، دروازه و ...) اقدام نمایند؛
- مسئولان انتظامی شهرستان بندرگز نسبت به برگزاری جلسات با اعضای شورا، دهیاران، معتمدین و بسیج روستایی به منظور راه‌اندازی نگهبان محله و همکاری با کلانتری محل به منظور پیشگیری از سرقت احشام اقدام نمایند؛
- تلاش در جهت متقاعد کردن دامداران به گماردن نگهبان شبانه‌روزی در دامداری توسط مسئولان انجام شود؛
- تلاش در جهت متقاعد نمودن دامداران به نگهبانی محدوده‌ای از دامداری‌ها (چند دامداری نزدیک و چسبیده به هم و استفاده از یک نگهبان برای هر شب از خود مالکان دامداری) توسط مسئولان انجام شود؛
- برگزاری جلسات با بخشداری و دهیاران سطح حوزه به منظور ترغیب برای تجهیز مراکز روستاها به دوربین‌های مداربسته توسط مسئولان مربوطه انجام شود؛
- افزایش گشت‌های نامنظم و هدف‌دار توسط مأمورین سطح حوزه استحفاظی برنامه‌ریزی شود؛
- کنترل و نظارت مداوم توسط روسای کلانتری و فرماندهان پاسگاه بر عملکرد گشت‌های انتظامی انجام شود؛
- برنامه‌ریزی لازم در خصوص شناسایی نقاط جرم‌خیز و آلوده به سرقت‌های احشام و هدایت واحدهای گشتی در این نقاط دیده شود؛

- برقراری هرچه بیشتر تعامل قضایی و کلانتری سطح حوزه و برخورد قضایی مناسب با سارقان احشام انجام پذیرد؛
- تعامل قضایی و ایجاد ایست و بازرسی‌های مقطعی در نقاطی از حوزه استحفاظی برقراری شود؛
- عامل کلانتری و پلیس آگاهی به منظور گشت‌های تلفیقی و نامحسوس در نقاط آلوده برقراری شود؛
- مراکز خرید و فروش احشام و نظارت بیشتر بر آنها توسط مأمورین انتظامی کنترل شود.

تقدیر و تشکر

در پایان بر خود لازم می‌دانیم از کارکنان فرماندهی انتظامی شهرستان بندرگز، دامداران شهرستان بندرگز، کارشناسان جهاد کشاورزی و اتحادیه این شهرستان تقدیر و تشکر نماییم.

- امین صارمی، نوذر (1384). درآمدی بر کاربرد روش تحقیق در علوم انتظامی. تهران: انتشارات جهان جام جم.
- تن کین، هون (1385). پیشگیری از جرایم از طریق طراحی محیطی. ترجمه علی سلطانی، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال اول، شماره اول، تهران.
http://cps.jrl.police.ir/article_13413.html
- جدی، پيله و رود، پیمان (1391). نقش مهم دولت در پیشگیری از جرم. تهران: انتشارات حق گستر.
- جوان جعفری، عبدالرضا و سیدزاده ثانی، سیدمهدی (1397). رهنمودهای عملی پیشگیری از جرم. چاپ اول، نشر میزان.
- حبیبزاده، محمدجعفر (1380). حقوق جزای اختصاصی (علیه اموال). چاپ سوم، تهران: انتشارات سمت.
- حسینی، علیرضا (1387). بررسی نقش مشارکت‌های مردمی در پیشگیری از سرقت از نظر روسا، مدیران و مسئولین انتظامی شهرستان سمنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی.
- دلاور، علی (1385). مبانی نظری و علمی پژوهش. ویرایش دوم، تهران: انتشارات رشد.
- رحیمی تبار، محسن (1383). نقش پلیس در بزه‌دیدگی افراد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد تهران: واحد علوم و تحقیقات.
- ریموند، گسن (1370). جرم‌شناسی کاربردی. ترجمه مهدی کی نیا، تهران: انتشارات مجد.
- ژرژ، پیکا (1376). پیشگیری از جرم‌های شهرنشینی. ترجمه عزیزطوسی، تهران: ماهنامه دادرسی سازمان قضایی نیروهای مسلح.
- سلیمی، اکبر (1396). آموزش روش تحقیق. تهران: نگارستان اندیشه.
- سلیمی، اکبر (1396). رویه‌های پیشگیری از جرم. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
- سلیمی، علی و داوری، محمد (1387). جامعه‌شناسی کجروی. چاپ چهارم، قم: پژوهشگاه حوزه دانشگاه.
- ساولانی، اسماعیل (1392). قانون مجازات اسلامی. تهران: انتشارات میزان.
- عمید، حسن (1369). فرهنگ فارسی عمید. تهران: انتشارات امیرکبیر.

- عمید، حسن (1374). فرهنگ عمید، تهران: انتشارات امیرکبیر.
- کلارک، رونالد (1387). نظریه پیشگیری جرم از طریق طراحی محیطی. ترجمه دکتر مجدمحسین جعفریان، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال سوم، شماره سوم، تهران.
http://pmsq.jrl.police.ir/issue_12390_12504_.html
- کمالان، سیدمهدی (1388). قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. تهران: انتشارات کمالان.
- گل محمدی خامنه، علی (1385). مدیریت پیشگیری از جرایم. تهران: چاپ اول معاونت آموزش، دانشگاه علوم انتظامی امین.
- محمدنسل، غلامرضا (1386). اصول و مبانی نظریه فرصت جرم. فصلنامه حقوق، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره 37، شماره 3.
<https://www.sid.ir/fa/journal/JournalListPaper.aspx?ID=16645>
- معین، علی اکبر (1364). فرهنگ فارسی. جلد اول، چاپ نهم، انتشارات سپهر.
- مرصوصی، نفیسه؛ صفرعلیزاده، اسماعیل و حسین‌زاده، رباب (1396). نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرایم شهری مورد مطالعه بخش مرکزی شهر اصفهان. دوفصلنامه پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری، سال پنجم، شماره 2، پیاپی 10، پاییز و زمستان.
<http://ensani.ir/fa/article/journal-number/37467/10>
- میرجمشیدیان، علی؛ نعمت‌زاده، همت و عباسپور، سیاوش (1395). پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی. فصلنامه پژوهش‌های جدید در مدیریت و حسابداری، سال دوم، شماره چهارم، تابستان.
<https://www.noormags.ir/view/fa/magazine/number/69752>
- میرمحمدصادقی، حسین (1374). تحلیل مبانی حقوق جزا. چاپ دهم، تهران: نشر میزان.
- میرمحمدصادقی، حسین (1382). حقوق کیفری اختصاصی جرائم علیه اموال و مالکیت. چاپ دهم، تهران: نشر میزان.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین (1383). مباحثی در علوم جنایی تقریرات درس جرم‌شناسی مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد. مجموعه دوجلدی به کوشش شهرام ابراهیمی.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین (1379). پیشگیری از بزه‌کاری و پلیس محلی. ماهنامه امنیت وزارت کشور، شماره 19 و 20.
- Cozens PM, Viewpointsu stainable urbaN Development and crime PreventionThrough Environmental Design For the British city. Towardsan Effective urbanEnvironmentalism for the 21st century cities Vol 19,No2, (2002).

Archive of SID

- Cozens.P.M and et all (2005) . Crime Prevention Through Environmental Design .Property Management .Vol 23.No 15 ,p238.
- Creatig Defensible.(1991).Newman.Oscar:u.s.Department Of housing and urban .Space development.
- Crowe .T (2000) .Crime prevention Through Environmental Design : Application ofArchitectural Design and Space management Concepts .2nded .Butter Worth Heineman . Oxford.
- Dias L.M.C.,Reis.A.,DreuX,V.&Becker,D.(2007),Urban Security and spatialBehavior , Syntactic and Perceptual analysis Of The Central Area Of Porto Alegre . 6th International Space Symposium , Istanbul.
- Ha,Tet all(2015). Comparative analysis of Defensible space in CEPTED housing andnon-cepted housing , international Journal of law, Crime and Justice 43,496-511.
- Owusu .G.Wrigly-Asante .C. Oteng-Ababid. M.Owusu. A.Y2015.CrimePrevention ThroughEnviron ment Design (Cepted)And Built-Envirnon mentalManifestations in Accra And Kumasi . Ghana . Crime Prev. Community Saf.17(4).249-269.
- Sohn,D,W(2016).Residential Crimes and neighbourhood built Environment :Assessing the effectiveness Of Crime Preventhion through environmentaldesign(CEPTED),Cities 52 (2016) 86-93.